

Intergenerációs kiáltvány

Felhívás a Legnagyobb Generációhoz és a legkisebbekhez, 6 millió magyar állampolgárhoz

2012 legyen valóban az időseké és unokáiké az interneten is!

2012 a generációk közötti szolidaritás éve (is) lesz

www.intergeneracio.hu

Előszó

Az Európai Unió a 2012-es esztendőt az Aktív időskor és a generációk közötti szolidaritás évének nyilvánította. Az Információs Társadalmi Érdekegyeztető Fórum (Inforum) ahhoz keres partnereket, hogy 2012-ben történjen érdemi előrelépés az idősebb generációk (információs) társadalmi befogadása terén. Szeretnénk, hogy változzon az idősekről alkotott, gyakran negatív kép, s az 50 feletti generációk tagjai (hazánkban 4 milliónyian) ne legyenek a társadalom számkivetettjei. Szeretnénk, ha több figyelem jutna életük, munkavállalásuk, családi kapcsolataik problémáira. Fontos lenne, hogy hozzájuthassanak azon előnyökhöz, amelyeket az infokommunikációs eszközök (okostelefonok, számítógépek, internetes szolgáltatások) nyújtanak a digitális készségekkel bíró náluk fiatalabbaknak.

Ezért az Unoka-Nagyszülő Informatikai Versenyt életre hívó, a generációk közötti szolidaritást az informatika világában képviselő Inforum felhívással fordul a vállalkozások, intézmények, önkormányzatok, a civil szervezetek, a közigazgatás és az Országgyűlés képviselőihez, hogy csatlakozzanak az Y012 mozgalomhoz: saját eszközeikkel adjanak teret, segítséget az 50 feletti generációk tagjainak (és azok fiatal partnereinek), hogy szeretetteljes, aktív, hasznos, életük legyen. A 2012-es év a szolidaritásé, az összefogásé, egymás segítségéé. Az idősebbek az értékeket, a tudást, a tapasztalatot, a hagyományokat és a kedvességet kínálhatják a fiataloknak, s ők pedig a szeretetet, a mozgékonyt, a korszak stílusát, a technikai ismereteket, eszközeinek kezelését adhatják cserébe. A családi összefogás éppen a válság sújtotta időben értékelődik fel, s így fontossá lesz a generációk közötti összefogás minősége is. Úgy véljük, nem csak a ma nyugdíjasai életéről, sorsáról kell gondolkodnunk, hanem az 50 év feletti veszélyeztetett kor- és sorstárs-csoportokról is. Bár tudjuk, hogy nem egyformák a még aktív és inaktív 50 pluszos korcsoportok problémái, úgy véljük, felhívásunkkal az időződés kérdéskörének széles horizontjára hívjuk fel a figyelmet.

Az összefogás eredményéről hónapról-hónapra tájékoztatást adunk, weben, médiában, személyesen. A legjobb, legszebb, legemberibb megoldásokat keressük, gyűjtjük, hirdetjük. Ha mi, némiképp fiatalabbak tehetünk azért, hogy az időződő társadalom tagjai boldogabbak legyenek, akkor azt magunkért is tesszük: a mi időskorunk méltóságáért.

És mert szeretjük és becsüljük szüleinket, nagyszüleinket.

Felhívás

Egy társadalom fejlettségét az bizonyítja a legjobban, hogy miképpen bánik az idősebb polgáraival. E szempontból nem látunk jelentős különbséget az észak- és nyugat európai államok között, viszont ezektől merőben más az idősedők és idősek társadalmi befogadottsága (kirekesztettség) Dél- és Közép-Európában.

Az újonnan csatlakozott államok többségében az 50 feletti munkavállalók jelentős része nem, vagy alig talál magának munkahelyet, s a nyugdíjasok (végzettségtől függetlenül) reménytelenül állnak a társadalommal szemben. Jövedelmük megcsappan, társadalmi elismertségük csökken, bármilyen hasznot hajtottak a közösségük számára; a munkahelyeik elhagyásával kapcsolati hálóik szétzilálódnak. Aktivitásuk terei, tudásuk hasznosításának pályái drámaian beszűkülnek. A médiában az életük csupán nyugdíj-, szociális és egészségügyi kérdéssé degradálódik. Látható, hogy a cégek jelentős részének nem jelentenek piacot, a reklámok e tájon nem nekik szólnak. A modern technológiák piacán érdekeltek közül sokan elkerülik ezt a társadalmi csoportot, annak ellenére, hogy ez lehetne a piacnövelésük legegyszerűbb útja, de figyelmet kellene arra fordítaniuk, hogy a gyorsan változó technológiákat a minőség-orientált, megfontoltan döntő korcsoportok számára elfogadtassák. (Korábbi számításaink szerint egymillió 50 feletti honfitársunk internet-felhasználóvá tétele 177 milliárd forintos bevételt hozna egyetlen év alatt.) Az idősedőkön így a feleslegesség, reménytelenség érzése vesz erőt, miközben napi küzdelmet folytatnak jövedelmük beosztása és optimális felhasználása végett; aktivitásuk, önbecsülésük, szellemi és testi kondícióik megőrzéséért. Az 50. év felett megnő a rokkantak, mentális problémákkal küzdők száma. Az emberi kapcsolatok elvesztése pszichoszomatikus betegségek kialakulásához vezet, s így megnő az orvosi beavatkozások száma, sőt költsége, hamarabb jön el a halál, pedig csak figyelemre, befogadásra, megbecsülésre, munkára, aktivitásra, családi segítségre, hasznos tevékenységre és ennek tudatára lenne szükség. Így a társadalmi figyelem hiánya életek elvesztéséhez vezet.

Sok ezer honfitársunk hal meg csak azért, mert nem szereti őket senki és már maguk sem szeretik saját magukat.

A kutatások és politikai direktívák nem adnak választ arra: mit lehetne tenni azért, hogy a versengő társadalom megértőbben forduljon idősedő polgárai felé. A válaszokat mindenkinek magának kell megtalálnia. Ezért korparancs, hogy „gondolkodj 50 pluszban is”.

A legfontosabb feladatnak azt látjuk, hogy helyreállítódjon az idősebb generációk önbecsülése, önnön hasznosságuk tudata, s egyik fontos eszköznek tekintjük, hogy ők is részesei legyenek az információs társadalomnak. Ezért kell megváltoztatni azt a szemléletet, ahogy az idős polgárainkkal bánunk. Nem engedhetjük meg magunknak, hogy hasznos, tevékeny, okos emberek kiessenek a társadalom, a gazdaság vérkeringéséből. Ezért mindenkinek – de elsősorban a fiatalabbaknak – vannak halaszthatatlan feladatai idősebb családtagjaival szemben.

1. Mindannyiunknak újra fel kell fedeznünk, hogy nem csak a nyers erő és a harcos lendület érték. A tapasztalat, a tapintat, a kulturáltság, a bölcsesség, a módszerek ismerete, a minőséghez,

tartóssághoz való ragaszkodás, a tradíciók ápolása is fontos a magyar és az európai kultúra számára. Fel kell mutatni az idősek értékeit, s szerepüket a (családi) hagyományok – s nem csak a folklór! – ápolásában, és továbbadásában, a munkahelyeken, a közösségekben, a médiában, az interneten és a családokban is.

2. Meg kell szeretetni újra az időseket saját magukkal. Nem tudásbeli, hanem lelki probléma, ahogy az 50 év feletti generációk az újabb technológiákhoz, készségekhez viszonyulnak: gyakran csak későn kezdik megismerni az új eszközöket, megoldásokat, készségeket. Ennek oka a kishitűség: ők nem jók semmire, „erre a kis időre már minek”, „képtelen vagyok megtanulni”. Meg kell erősíteni az idősek önbecsülését, önérzetét, leküzdeni a negatív életszemléletüket, és meg kell nyugtatni őket, hogy szükség van rájuk.
3. Utat és támogatást kell adni e generációk önszerveződéseinek mind a szabadidőben, mind a tanulásban, mind a munkavállalásban. Szükség lenne olyan nonprofit vállalkozások körére, amelyekben munkához juthatnak; kellene az olyan helyek, ahol az idősebbek tanulhatnak kortársaiktól; és olyan terek, ahol akár az iskolás, középiskolás legkisebbektől tanulhat a nagyszülői generációja.
4. Segíteni kell azt, hogy közelebb kerüljenek az idősebbek a fiatalokhoz. A válság józanítólag hat a társadalomra: össze kell fogni a családoknak, össze kell kapaszkodni a generációknak a talpon maradás érdekében. Most érkezett el igazán az intergenerációs problémamegoldások és a generációk közötti szolidaritás kora, amikor a fiatalabbak nyújthatnak abban segítséget, hogy az előttük járó korosztályok is eligazodjanak a technológiai váltások, az új média, az újabb gazdasági megoldások terén.
5. A korszak alapkészségeit mindenkinek meg kell szereznie. A ma emberének sokkal több információra van szüksége ahhoz, hogy életét megfelelően irányítsa. Ezért a lassabban tanuló korcsoportoknak is birtokolnia kell digitális készségeket, hogy az információkat elérjék. Szükség lenne arra is, hogy ők is képesek legyenek információikat megosztani, akár műsorokat készíteni. Nekik is meg kell érteniük a pénzkezelés modern formáit (online és offline, a mobil payment, e-banking, a befektetések, tőzsde, hagyatékok, a vagyonkezelés fontosságát). A középkorúakat fel kell készíteni az időskorra, annak összes hátrányára és előnyére is. Segítséget kell kapniuk abban, hogy megismerhessék az önművelés és formális képzés lehetőségeit (autóvezetés, nyelvtanulás, vállalkozási és pénzügyi ismeretek, kapcsolatépítés, hasznos szabadidő, állampolgári ismeretek).
6. Mindezek miatt elsődleges, hogy az 50 felettek is rendelkezzenek információs társadalmi alapkészségekkel, hogy használni tudják az Európában elterjedőben lévő e-egészségügyi szolgáltatásokat; s információhoz jussanak; képesek legyenek hálózatokhoz, társaságokhoz csatlakozni és e-szolgáltatásokat igénybe venni. A szeniorok digitális esélyegyenlőségének területén – európai mértékkel mérve is - Magyarország korábban előnyre tett szert, amellyel élni kellene. Magyar modell a „Kattints rá, Nagy!” képzés (2001-től), szellemi hungaricum az Európai Unió Bizottságától aranyérmét elnyert Unoka-Nagyszülő Informatikai Verseny (2003-tól), magyar kezdeményezés a „Versenyben az idővel” című digitális visszaemlékezés verseny is. Magyar módszer az intergenerációs idősoktatás, amelyben a tanfolyamot nem egyedül szorongja végig a túlkoros tanuló, hanem egy fiatal segítőtjével (unokájával) együttes élményt kap, ahol a fiatalabb segít neki a gyakorlati felhasználásban. E módszer alapján készült 2009-ben egy 30 részes

filmsorozat (Gyerekjáték a számítógép), amely 6-8 perces epizódokban mutatja be azt, ahogy a gyerekek a saját nagyszüleiket oktatják az számítógép és az internet használatára.

A fentiek fontossága végett kezdeményezzük

- Intézmények, szervezetek, közösségek, egyének összefogását a 2012. év méltó kitöltésére és az idősek (információs) társadalmi befogadásának erősítésére;
- Minden szervezet készítse el idősbárát tevékenységi terveit és azokat hozza nyilvánosságra az e célból indított oldalunkon;
- Helyi programok, projektek, akciók indulását, amelyekbe a fiatalok bevonhatják az idősebbeket;
- Olyan társadalmi kampányok indítását, amelyek segítik az idős csoportok társadalmi befogadását.
- A már létező helyi, közösségi szenior aktivitás támogatását, az emberi erőforrások és az intézményi lehetőségek összekapcsolását (például iskolákban, könyvtárakban, közösségi tereken);
- A média fokozottabb részvételét az idősebb generációk mindennapjainak, értékeinek bemutatásában az érintettek aktív közreműködésével;
- A szolgáltatók alkalmazkodjanak jobban az idősebbek igényeihez és időbeosztásához is;
- Vállalkozások, civilek, önkormányzatok, iskolák, könyvtárak, közösségi helyek, munkahelyek, szolgáltatók keressék meg annak módját, hogy milyen módon tehetnének jobba, könnyebbé, szebbé azok életét, akiktől saját életüket kapták.

2011. november 24.

Dombi Gábor

főtitkár

Inforum

Lerch Attila

elnök

Inforum